

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : PETRE BORSȘ

APARE ODATĂ PE
— SEPTĂMÂNĂ

PROPRIETAR : I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an 30 Lei
Pe 6 luni 16 >
Pe 3 luni 8 >

Studentii plătesc pe jumătate
pentru străinătate se adaugă portul

Pentru inserții și reclame a se adresa la administrație

REPRODUCȚIA INTERZISĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCUREȘCI

91,— Cheiul Dâmboviței — 91.

Vis-à-vis de Palatul Justiției

Un număr vechiu 2 Lei

Cine primește două numere consecutive din acest ziar se consideră ca abonat.

Domnii abonați sunt rugați a ne comunica orî-ce schimbare de adresă, făcută cu ocazia Sf. Gheorghe, pentru a nu suferi neregularități în primirea Jurnalului.

S U M A R

Efectele naturalisării asupra femeii măritate, de *Aurel Turcu*.

Jurisprudența Română :

Inalta Curte de Casație și Justiție, secția I: *Ministerul de Finanțe cu Șulem Löbel*.

Curtea de Apel din București, secția III: *Hristea G. Vasiliu, Nicolae G. Vasiliu, Zinca D. Adam și Despina Cristescu cu Alexandrina Tănăsescu, A. Tănăsescu și Zisu Gheorghiu*.

Idem : *Albert Bauer cu Maria Brăiloiu și Zoe Dr. Rădulescu*.

Tribunalul județului Fălciu : *Șulem Löbel cu Ministerul de Finanțe*.

Efectele naturalisării asupra femeii măritate

V'ați întrebat vre-odată, iubiți cititori, ce se face cu femeia căsătorită cu un străin care dobandește naturalizarea în România? Eată o cestiune care pe cât pare de simplă, pe atât de delicată este, și ne mirăm cum de n'a fost până astăzi tranșată printr'o lege, menită a defini pozițiunea acestei femei, și a înlătura controversele și anomaliiile în ființă. În adevăr, femeia, conf. art. 12 și 19 din codicele civil urmează condițiunei soțului ei: Ea va fi deci Română (art. 12), ori străină (art. 19), după cum soțul ei va fi Român, ori străin, în momentul celebrării căsătoriei. Ambele aceste articole (12 și 19 c. c.) se înteme-

iază pe natura căsătoriei care are de efect a stabili o legătură așa de intimă între soți că ei se pot considera ca alcătuind una și aceeași persoană, și cari trebuiesc să aibă una și aceeași naționalitate; femeia, deci, devine, în momentul celebrării căsătoriei de drept, română ori străină, după naționalitatea bărbatului. Acuma să presupunem că soțul își schimbă naționalitatea, devine Român prin naturalizare: Femeia îl va urma oare, va deveni și ea de naționalitatea română prin faptul naturalizării soțului ei? După principiul enunțat mai sus, răspunsul nu poate fi de cât negativ. Un exemplu: O femeie română se căsătorește cu un străin — devine deci străină; mai apoi el se naturalizează și devine Român, — ea nu'l va urma, ci va rămânea străină. Înainte de celebrarea căsătoriei ea a fost Română și el străin; după căsătoria și naturalizarea soțului, el e Român și ea străină. Faptul acesta a frapat pe unii, cu atât mai mult, cu cât același lucru se petrece cu femeia română, ce se căsătorește cu un Român transilvănean căruia 'i se votează mai apoi recunoașterea calității de cetățean Român; fapt, pe care, unii îl contestă, când e vorba de recunoaștere. Dacă ținem seamă și de legea personală a aceluia cu care se contractează căsătoria, cestia se complică: Așa, după legea engleză căsătoria nu este o cauză de atribuire ori de pierdere a naționalității, și dacă o femeie Română se căsătorește cu un Englez, care mai apoi se naturalizează în România, el e Român, eară ea nu e nici Română nici Engleză, ci, fără nici o naționalitate. Am pu-

tea înmulți exemplele, dar ne mulțumim cu atâta, fiind de ajuns pentru a dovedi că aceste anomalii câtă neapărat să dispară și o lege să intervie pentru a preciza situațiunea femeii în sensul de Română, pentru a nu mai vedea soții în urma naturalizării bărbatului, aparținând la deosebite naționalități, și mai ales, a vedea faptul straniu ca o Româncă, născută din moși-strămoși Români, și căsătorită cu un străin, care se naturalizează în România, să rămâe străină, pentru că § III al art. 7 din Constituție spune că naturalizarea nu se poate acorda decât prin lege și în mod individual. Și dacă am combina § III cu § V al art. 7 am ajunge la concluzia că femeia Română, devenită străină în momentul celebrării căsătoriei sale cu un străin, conf. principiului ce domină materia, rămasă străină în momentul naturalizării soțului, conf. dispozițiunii cuprinsă în § III, art. 7, să fie depărtată de la succesiunea imobilelor rurale în România, conf. § V al art. 7 care zice că „numai Românii săi cei naturalizați Români pot dobândi imobile rurale în România“!

Cestiunea deci e mai gravă decum se pare când o privim numai la suprafață. Proiectul de lege din Febr. 1893, oșbit de copii minori ai celor naturalizați—despre cari am vorbit în „Curierul Judiciar“ No. 9 și 11, a. c. — s'a ocupat și de soarta femeii măritate a celui împământenit, dar articolul era așa redigeat în cât dacă s'ar fi votat ar fi întărit printr'un text de lege anomaliele în ființă, adăogând și altele, noi; e bine deci că nu s'a votat. Eată ce zice art. 2 din acel proiect.

«Femeia Română, care își va fi pierdut naționalitatea prin faptul căsătoriei sale cu un Român dintr'un stat străin, o va redobândi de drept îndată ce soțul său va fi dobândit recunoașterea calității sale de Român“. (V. Monitorul Debatelor Ad. deputaților din 13 Febr. 1893).

Din acest articol se vede efectele împământenirii soțului asupra femeii sale, în privința naționalității, sunt supuse următoarei îndoite condițiuni:

a) ca femeia celui împământenit să fi fost *Română* înainte de celebrarea căsătoriei, și b) soțul să fie *Român dintr'un stat străin*, căruia i se votează recunoașterea calității de cetățean Român.

Știți la ce consecinți ar fi dat naștere această îndoită condițiune cerută de art. 2 din proiectul din Febr. 1893?

1) Că femeia *străină* căsătorită cu un *străin*, nu urmează naționalității soțului, dobândită prin naturalizare;

2) Că femeia *străină*, căsătorită chiar cu un Român dintr'un stat străin, rămâne *străină*, deși i se votează acestuia recunoașterea calității de cetățean Român:

3) Că femeia, chiar *Română*, căsătorită cu un străin, rămâne *străină*, deși el devine prin naturalizare *Român*.

Eată unde duc scrupulele, și mai ales tendința de a se stabili o diferență între efectele recunoașterii și cele ale naturalizării.

Cestiunea aceasta s'a discutat și în alte state și sistemele adoptate au variat. În Belgia, Ispania, Turcia, etc., schimbarea naționalității soțului nu atrage și schimbarea naționalității soției, căci aceasta se consideră ca un fel de naturalizare forțată și involuntară. În Franca domina altă dată același sistem, dar legiuitorul îngrijat de dificultățile, la cari putea da naștere, i-a adus un temperament prin legea din 1889: Pe de o parte admite, că femeia măritată cu un străin rămâne străină, când soțul ei se naturalizează în Franca, eară pe de alta, îi acordă dreptul de a cere naționalitatea franceză, fie odată cu soțul ei, fie în urmă, prin o declarațiune conformă cu art. 9 din c. civ. Din acest punct de vedere femeia e pusă în aceleași condițiuni ca și copii *majori* ai naturalizatului, cari, conf. art. 12 din aceeași lege, pot dobândi naționalitatea franceză, îndeplinind aceleași formalități. În alte state ca Germania (art. 11, legea din 1870), Italia (art. 10 c. civ. it.), Elveția (art. 3, legea din 1867), Rusia (art. 17, Ucazul din 1876), Ungaria (art. 7, legea din 1875), Austria, etc., naturalizarea soțului are de efect a transmite noua naționalitate a soției.

Conchidem pentru acest din urmă sistem — fără diferență dacă soțul a fost împământenit prin calea recunoașterii ori a naturalizării.

Și fiind-că, în lipsa unui text de lege, bărbatul nu poate, prin naturalizare, ori recunoaștere — ceia-ce e tot-una — să schimbe naționalitatea soției sale, trebuie să intervie o lege în acest sens, după cum am spus mai sus.

Aurel Turcu.
Licențiat în drept.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE, SECȚIA I

Audiența de la 5 Aprilie 1896

Președenția d-lui G. E. SCHINA, Prim Președinte

Ministerul de Finance cu Șulem Löbel

Timbru.— Taxă de înregistrare.— Vînzare de produse.— Ce se înțelege prin produse.— Dacă sunt supuse la plată de timbru.— Dacă sunt scutite de taxa de înregistrare.

Art. 18 al. 10 și art. 33 al. 5 din legea timbrului. Art. 483 și următorii și art. 522 din codul civil.

Contractele de vînzare și cumpărare de produse sunt supuse la plata timbrului fix de un leu coala.

Aceste vînzări sunt scutite de plata taxei de înregistrare.

Prin produse se înțelege fructele naturale, cari sunt acelea ce pămîntul produce de la sine, precum și producțiunea și prășila animalelor, cum sunt lâna, brînză, miei oilor, etc.

Decisiunea No. 139/96.— Respins, după o divergență, recursul făcut de Ministerul Financelor contra sentinței tribunalului Fălciu cu No. 23/95.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier Al-Degré.

S'a auzit: d-l avocat C. Popovici-Costi, din partea Ministerului de Finance, în dezvoltarea motivelor de casare, precum și d-l avocat D. Chebaczi, din partea intimatului Șulem Löbel, în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra motivului invocat:

«Exces de putere și greșită interpretare a art. 18 al. 10 și 33 al. 5 din legea timbrului, după care ar fi scutite de plata taxei de înregistrare numai vîndările de produse agricole, iar nu și cele industriale, etc. Cum e în speță și care trebuie să fie taxate ca lucruri mobile».

Avînd în vedere că din sentința supusă recursului rezultă că Șulem Löbel, intimat în recurs, încheind, în ziua de 10 Februarie 1894, un contract de vînzare-cumpărare cu doi locuitori din comuna Stănilești prin care le cumpără o cantitate de lână, brînză și miei din producțiunea oilor lor din vara anului 1894, a încheiat contractul pe chîrtiță timbrată de un leu, fără plată de vre-o altă taxă;

Că un controlor fiscal vîzînd contractul, a încheiat proces-verbal lui Șulem Löbel ca contravenient la legea timbrului, condamnîndu-l la 26 lei și 60 bani taxa și 190 lei amendă, pe motiv că actul trebuia făcut pe chîrtie timbrată de 10 lei și trebuia plătită și taxa de înregistrare ca pentru orî-ce vînzare mobilă, intru cît produsele cumpărate de Löbel nu intrau în categoria produselor prevăzute de art. 18 al. 10 din legea timbrului;

Că Löbel făcînd apel tribunalul admite apelul și apără pe Löbel de verî-ce taxă și amendă, pe motiv că produsele, între cari intră și prășila animalelor și produsele lor sunt supuse numai la taxa de un leu, conform art. 18 al. 10 din legea timbrului;

Avînd în vedere că art. 18 al. 10 din legea timbru-

lui, sunt supuse la plata timbrului fix de un leu coala contractele de vînzare și cumpărare de produse, și prin art. 33 al. 5 din aceeași lege vînzările de produse sunt scutite de plata taxei de înregistrare;

Avînd în vedere că prin aceste articole legea timbrului nu face nici o distincțiune între diferitele produse și nici nu arată anume cari sunt produsele ce sunt scutite de plata taxei de înregistrare;

Că în asemenea caz trebuie să ne referim la dreptul comun spre a putea vedea ce a înțeles legiuitorul prin cuvîntul «produse»;

Avînd în vedere că din combinarea art. 483 și următorii cu art. 522 din codul civil rezultă în mod neîndoios că legiuitorul nu a putut înțelege prin cuvîntul «produse» de cît cea ce se înțelege și prin cuvintele «fructe naturale», cari dupe art. 522 c. c. sunt acelea ce pămîntul produce de la sine, precum și producțiunea și prășila animalelor;

Că în speță fiind vorba de vînzarea lănei, brînzei și mieilor, producțiunea verei 1894, cea ce constituia producțiunea și prășila oilor vîndătorilor, acest contract de vînzare-cumpărare a fost bine făcut numai pe timbru de un leu, fără plata vre unei alte taxe;

Că așa fiind, tribunalul a dat o bună interpretare art. 18 al. 10 și 33 al. 5 din legea timbrului, și deci motivul invocat este neîntemeiat;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, SECȚIUNEA III

Audiența de la 27 Martie 1895

Președenția D-lui G. E. SCHINA, Președinte

Hristea G. Vasiliu, Nicolae G. Vasiliu, Zinca D. Adam și Despina Christescu
cu Alexandrina Tănăsescu, A. Tănăsescu și Zisu Gheorghiu

Decisiunea civilă No. 81

Testament.— Legatară universală.— Legat particular.— Dacă enumerațiune de bunurile ce lasă și sarcinile și restricțiunile impuse de un testator soției sale, face ca dînsa să fie legatară universală sau particulară.

Testament.— Usufruct.— Cui revine usufructul lăsat prin testament pe un termen determinat, după împlinirea acestui termen.— Cui aparține nuda proprietate pe timpul duratei usufructului testat.

Testament.— Legat lăsat unei comune străine. Dacă este valabil și în ce condițiuni.

Testament.— Legat absolut nul și neexistent.— Dacă se poate ratifica prin executare.

1) Enumerațiunea ce un testator face în testament de bunurile ce lasă soției sale, sarcinile și restricțiunile ce îi impune în privința folosinței și dispozițiilor a acestor bunuri, sunt o probă irefragabilă că nu îi lasă de cît un legat particular, iar nu că o lasă legatară universală sau cu titlu universal, chiar când zice în testament «las pe nevastă stăpîna pe toată averea mea», însă adăugînd imediat cuvintele «adică îi las să stăpînească opt ani, să ia chiriele, etc».

2) Când prin testament un testator a lăsat soției sale usufructul asupra unui imobil pe un timp determinat, la împlinirea acestui termen, acel imobil urmează să intre în plină proprietate și folosință a succesorilor legitimi ai testatorului, și dacă acel imobil a fost vîndut, moștenitorii testatorului sunt în drept să reclame valoarea lui.

În tot timpul cît durează acest usufruct, nuda proprietate aparține moștenitorilor testatorului.

3) Legatul făcut unei comune din țară străină, deci unei persoane juridice neexistente în România, este nul, și chiar când s'ar recunoaște în țara românească o existență legală acelei comune, densa tot nu poate primi legatul fără autorizațiunea guvernului român.

4) Primirea din partea moștenitorilor legitimi ai unui defunct a legatelor ce li s'a lăsat prin testament de acel defunct, nu poate face valabil un legat radicalmente nul și făcut în favoarea unei persoane neexistente, căci legatul absolut nul și neexistent nu poate fi ratificat prin executare.

S'a ascultat: D-l C. C. Arion, avocatul apelanților Hristea G. Vasiliu și alții, în dezvoltarea motivelor de apel, și d-nii P. Grădișteanu și G. Porfiriade, avocații intimaților Alexandrina Tănăsescu și alții, în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra apelului făcut de Hristu G. Vasiliu, N. G. Vasiliu, Zinea D. Adam și Despina Cristescu în contra sentinței 517 din 1892 a Trib. Ilfov, s. III;

Ascultând pe părți;

Având în vedere actele prezentate și concludsiunile scrise date pe părți.

Având în vedere că apelanții pretinzându-se succesori ai defunctului Hristea Nicolau, au intentat acțiune.

I) Contra Alexandrinei Tănăsescu: a) să fie condamnată să le restituie 30000 lei cu cât se constată că s'a vândut unul din imobilele succesiunii, b) să li se recunoască dreptul de crezi proprietari asupra imobilului succesiunii situat în Bucuresci strada Piața Amzi No. 6 în care se află brutărie;

II) Contra lui Zisu Gheorghiu că în cas când nu s'ar condamna Alexandrina Tănăsescu la restituirea sumei de 30000 lei să fie acesta condamnat să le plătească acea sumă, ca unul ce se constată că a priimit-o de la Trib. Ilfov;

Având în vedere că în numele intimatei Alexandrina Tănăsescu avocatul său, fără să recunoască în mod categoric calitatea apelanților de rude în grad succesibil cu defunctul Hristea Nicolau, n'a discutat actele prezentate de apelanți spre a stabili rudenția și a admis ca probată calitatea lor;

Că pe lângă aceasta calitatea apelanților de rude nepoți, ai defunctului numit, mai rezultă; a) din testamentul lui Hristea Nicolau defunct, în care se vorbește de nepoți din frate și suroră, cărora le lasă câte un legat de 10 galbeni; b) din inventarul averii lăsată de defunct, inventar făcut de judecătorul supleant al Trib. Ilfov sec. I, în care Zinea Adam, una din apelanți și Panait Gârliță, autorul celor-l'alți apelanți; își ia calitatea de nepoți ai defunctului, fără ca să le fie contestată de Alexandrina Nicolau intimată;

Având în vedere că apelanții probând că sunt nepoți din frate și soră cu defunctul Hristea Nicolau, și ne fiind alte rude în grad mai apropiat care să reclame succesiunea excluzându-și, densii au vocațiunea la succesiunea numitului defunct, și deci acțiunea intentată contra Alexandrinei Tănăsescu, fostă soția defunctului care deține averea succesorală este întemeiată;

Având în vedere că în contra acestei acțiuni, în apărare intimata Alexandrina Tănăsescu invoacă, a) fiind instituită legatară universală prin testamentul defunctului Hristea Nicolau, apelanții se găsesse depărtați de la succesiune, b) dacă nu este legatară universală, este legatară cu titlu universal, nici într'un cas nu este executoare testamentară, și nici a lucrat în această calitate, c) ori cum ar fi Alexandrina Tănăsescu fiind însărcinată prin testament a crea o persoană morală, o asemenea dispozițiune este valabilă, de și acea persoană morală nu există sau nu avea existență legală în țară, sau ar putea fi împedicată d'a exista, d) apelanții au executat testamentul, priimind fie-care în calitate de nepoți și nepoate de frate și soră legatul de 10 galbeni ce li s'a lăsat de defunct, și dar sunt rău veniți a'l mai ataca, e) clausa testamentului în virtutea căreia cel de al doilea imobil trebuie să profite ființei morale cu a căruia execuțiune testatorului a însărcinat pe soția sa, fie că s'ar considera ca o simplă sarcină prin care legatul universal făcut soției s'ar reduce la un simplu usufruct, fie că s'ar considera ca o substituțiune după cum s'a zis, această dispozițiune fiind nulă, se privește ca cum n'ar fi scrisă, deci soția, legatară universală, va transmite dreptul său moștenitorilor săi, f) recunoașterea dreptului de nudă proprietate ce se cere nici ar folosi apelanților, n'ar obliga nici pe moștenitorii legatari căci ar fi rezultatul unei erori de drept;

Considerând că din citirea întregului testament reese în mod ne îndoios că testatorul Hristea Nicolau nu constituie pe soția sa legatară universală, sau legatară cu titlu universal, cum pretinde densa, ci 'i lasă un legat particular, între altele, usufructul a două case din strada Piața Amzi, unul pentru 8 ani, cel-l'alt cât va trăi cu îndeplinirea oare căror sarcine, căci dacă testatorul zice în testament, «las pe nevastă stăpână pe toată averea mea» imediat explică testatorul această frasă, adăogând «adică 'i las să stăpânească opt ani, să ia chiriiile...» En umerățiunea ce testatorul face în testament de bunuri: ce lasă soției sale, sarcinele și restricțiunile ce 'i impune în privința folosinței și dispozibilității a acestor bunuri sunt o probă irefragabilă că nu 'i lasă de cât un legat particular;

Considerând că usufructul asupra uneia din casele din strada Pieței Amzei, ajungând la termenul pentru cât a fost constituită acea casă urmează să intre în plină proprietate și folosință a apelanților, succesori legitimi ai testatorului;

Că întru cât acea casă este vândută, apelanții sunt în drept să reclame valoarea ei în sumă de 30000 lei cât se constată din lucrările tribunalului deschiderii succesiunii că a rezultat din vânzare la licitațiune publică a casei;

Considerând că această sumă de 30000 lei fiind liberată de tribunal în priimirea lui Zisu Gheorghiu, cerută de acesta în calitate de mandatar al satului Malista, districtul Conița, Imperiul Turciei, căruî sat se pre-

tinde că s'ar fi legat de testator casele după încetarea uzufructului, și intimata Alecsandrina Tănăsescu, neparticipând la liberarea zisei sume de la tribunal, și prin nici un act al său nu s'a pus în această privință în culpă față de apelanți, nu poate fi chemată la răspundere de apelanți, să ceară restituirea sumei de 30000 lei mai cu seamă că apelanții au lăsat să se vinză casa fără a face contestațiune, au lăsat să se ridice banii fără a se opune;

Considerând că intimata ne fiind de cât legatară particulară a uzufructului caselor care fac obiectul celui d'al-doilea cap de cerere din acțiunea apelanților dreptul de nudă proprietate asupra acestor case nu pot sta incert până la stingerea uzufructului, după cum pretinde intimata, nuda proprietate trebuind să reside pe capul cuiva, în speță aparține succesorilor de sânge ai testatorului, adică apelanților;

Considerând că legatul făcut de Hristea Nicolau pentru reconstruirea Monastirei din satul Malista, Imperiul Turciei, fiind făcut pentru reconstruirea unui edificiu public, aparține comunei în care se face acel edificiu dar și testatorul spune aceasta, căci în testament zice «să se cumpere o moșie pe numele satului» cu banii proveniți din vânzarea casei după moartea soției sale;

Că legatul fiind făcut unei comune din țară străină decî unei persoane juridice ne existente în țara noastră, acel legat este nul;

Că presupunând că s'ar recunoaște comunei Malista o existență legală la noi în țară, zisa comună nu poate primi legatul fără autorizarea guvernului român și cum nu se probează că s'a obținut o asemenea autorizare legatul este caduc;

Considerând că față cu cele stabilite în considerentul precedent presupunând că intimata ar avea calitate să apere interesele comunei Malista invocând legatul făcut de testator acelei comune încă opunerea intimatei de a se recunoaște apelanților dreptul de nudă proprietate asupra caselor în discuțiune este neintemeiată;

Considerând că din dispozițiunile testamentului în discuțiune nu rezultă că Alecsandrina Tănăsescu a fost însărcinată de testator ca să creeze o persoană morală. ci legatul a fost lăsat direct satului Malista pentru reconstruirea Monastirei, decî este fără interes pentru rezolvarea procesului a se mai cerceta cesiunea dacă legatul cu sarcina de a se crea o persoană morală este valabil de și acea persoană morală nu există sau n'are existență legală în țară, sau ar putea fi împedecată de a exista;

Considerând că pretinsa executare a testamentului de către apelanți primind fie-care legatul de 10 galbeni, ce li s'a lăsat de defunct numai s'a enunțat de intimată fără să se probeze;

Că de altmintrelea o asemenea executare nu poate face valabil un legat radicalmente nul și făcut în favoarea unei persoane inexistente, legatul fiind absolut nul și inexistent nu se poate ratifica prin executare;

Considerând că decisiunea judecătorească care stabi-

lește, că intimata este numai o legatară particulară fiind opozabilă și succesorilor ei, nulitatea sau caducitatea legatului făcut comunei Malista nu poate să profite nici ei, nici succesorilor lor, decî intimata n'are nici calitate, nici interes ca să se opună la cererea apelanților succesorii testatorului, de a li se recunoaște dreptul de nudă proprietate, asupra caselor din strada Pieței Amza No. 6 cu brutăria;

Că mai puțin are calitatea să facă o asemenea opunere în numele satului Malista, ne fiind nici mandatara satului nici cel puțin executarea testamentară numită de testator prin testament.

Relativ la acțiunea îndreptată contra lui Zisu Gheorghiu;

Considerând că se constată atât din lucrările trib. Ilfov ale deschiderii succesiunii lui Hristea Nicolau, lucrări privitoare la liberarea sumei de 30000 lei provenită din vânzarea unor case ale succesiunii, cât și din neprezentarea lui Zisu Gheorghiu ca să răspundă la interogatorul ce urma să i se facă de apelanți, că Zisu Gheorghiu a primit de la trib. Ilfov suma de 30000 lei, banii asupra cărora n'avea nici un drept, și care banii s'a stabilit că se cuvin apelanților în calitatea lor de rude în grad succesibil al defunctului Hristea Nicolau având decî vocațiune la succesiunea numitului defunct;

Că prin urmare acțiunea îndreptată de apelanți în contra lui Zisu Gheorghiu, fiind întemeiată câtă a se admite și decî sentința tribunalului urmează să fie reformată în această privință.

Vezând și dispozițiunile art. 140 și 334 din pr. c. civil.

Pentru aceste motive, Curtea, admite apelul etc.

(ss) G. E. Schina, G. N. Bagdat, Gr. C. Burcă, C. R. Manolescu.

Audiența de la 29 Ianuarie 1896

Președenția D-lui G. N. BAGDAT, Președinte

Albert Bauer cu Maria Brăiloiu și Zee Dr. Rădulescu.

Decisiunea comercială No. 4

Obligațiune.—Obligațiune de a face.—Dacă creditorul are dreptul de a dobândi împlinirea exactă a obligațiunii, și în cas când n'ar fi îndeplinită dacă poate să o aducă el la îndeplinire pe cheltuiala debitorului.

Daune.—Dacă constructorul unei lucrări este responsabil de daunele cauzate prin defectuositățile acelei lucrări.

Daune.—Dacă constructorul unei lucrări este responsabil de pierderea venitului când n'a terminat lucrarea la epoca fixată și pe ce timp datorează proprietarului acest venit.

Cheltueli de judecată.—Cine le plătește.

Compensațiune.—Când are loc compensațiunea.

1) *Creditorul are dreptul de a dobândi îndeplinirea exactă a obligațiunii și în cas când obligațiunea de a face n'ar fi îndeplinită, creditorul poate de asemenea să fie autorizat a o aduce la îndeplinire pe cheltuiala debitorului. Ast-fel când un constructor contractează cu un proprietar a i face o moară, sau orî ce altă lucrare, și nu o execută, proprietarul poate cere îndeplinirea obligațiunii de către constructor, sau poate face singur construcțiunea pe cheltuiala constructorului.*

Instanțele judecătorești sunt în drept a acorda constructorului un termen pentru a face construcțiunea, și în cas contrariu să fixeze suma ce proprietarul trebuie să întrebuințeze, pe seama antreprenorului, pentru construcțiune.

2) Antreprenorul unei lucrări este răspunzător de daunele cauzate din cauza defectuosității lucrărilor efectuate de densusul.

3) Constructorul unei mori este ținut să desdauneze pe proprietar de venitul ce ar fi produs moara, dacă nu a predat-o terminată la epoca când s'a obligat a o termina, și datorește acest venit pe timpul de când se obligase a o termina și până când a terminat-o.

4) Partea care pierde se va condamna de cheltuelile făcute cu experți de către partea adversă.

5) Compensațiunea se admite când datoriile reciproce ale părților litigante sunt liquide și exigibile.

S'a ascultat d-nii Meitani și Al. Constantinescu, avocații apelantului Albert Bauer, în dezvoltarea motivelor de apel, și d-nii C. Boerescu și Al. Rioșeanu, avocații intimatelor Maria Brăiloiu și Zoe D-r. Rădulescu în combateri;

Curtea deliberând,

Asupra opozițiunii făcută de Albert Bauer în contra deciziunii cu No. 8 din 1895 a acestei Curți.

Ascultând pe părți;

Având în vedere deciziunea opoziată, sentința apelată cu No. 915 din 1894 a trib. Ilfov, secția comercială, actele prezentate și acele aflate în dosarul cauzei ce au fost puse în discuțiune de părți, precum și conclusiunile scrise date de părți;

Având în vedere că din desbateri, din conclusiunile scrise și din actele puse în discuțiune de părți, rezultă că Albert Bauer prin contractul din 13 Februarie 1893, s'a angajat către d-nele Al. Brăiloiu și Dr. C. Rădulescu, a le construi pe moșia lor dotată numită Părlita, jud. Ilfov, o moară cu turbină, cu două pietre și o piună cu tot mecanismul necesar și accesoriile, conform planului și devisului făcute de densusul, cu data 10 Noembrie 1892, pentru un preț aproximativ de 52906 lei, și a le preda la 1 Septembrie 1893, în bună stare d'a funcționa regulat;

Că terminându-se această lucrare tocmai în Ianuarie 1894, și în urmă, peste câte-va zile, surpându-se mai toată construcțiunea și cele mai însemnate din lucrările făcute, intimele M. Al. Brăiloiu și Zoe C. Rădulescu, ca proprietare, au chemat în judecată pe Albert Bauer, cerând a fi condamnat ca cu a sa cheltuelă să reclădească moara, să întărească zăgazul și stăvilăru, precum și malurile, întocmai după contract și plan; iar în cas contrariu să fie condamnat a le plăti suma ce se va fixa de experți ca necesarie pentru a face singure construcțiunea și cele-l'altre lucrări, să le mai plătească una mie lei pe lună drept venitul morei, cu începere de la 1 Septembrie 1893, și în fine suma necesară pentru refacerea zăgazului și restabilirea comunicațiunii între cele două părți ale moșiei și cheltuelile expertizei și cele de judecată;

Că la această acțiune s'a făcut o acțiune reconven-

țională de Albert Bauer prin care cere să fie condamnate d-nele Maria Al. Brăiloiu și Zoe C. Rădulescu să 'i plătească: a) Suma de 8177 lei, rest din prețul furniturii mașinelor; b) Lei 2003, bani 72, două din trei părți, din suma de lei 3005, bani 60, valoarea lucrărilor suplimentare făcute pentru întărirea stăvilăru; c) Suma de 2349 lei 25 bani, cheltuiți cu știrea intimatelor pentru salvarea mașinelor, cari almintrelea ar fi fost pierdute cu desăvârșire;

Având în vedere că prin sentința reformată prin deciziunea atacată prin această opozițiune, tribunalul a admis atât acțiunea intentată de d-nele Maria Al. Brăiloiu și Zoe Dr. C. Rădulescu, cu autorizațiunea soților lor, contra lui Albert Bauer, cât și cererea reconvențională făcută de Albert Bauer contra numitelor d-ne, și a condamnat pe Albert Bauer să plătească d-nelor Maria Al. Brăiloiu și Zoe C. Rădulescu suma, de 22819 lei, plus una mie lei cheltueli de judecată în care intră și plata experților precum și 451 lei 50 bani jumătate din amenda fiscală plătită de d-nele Brăiloiu și Rădulescu pentru timbrarea contractului în virtutea căruia reclama și care fusese scris pe hârtie netimbrată;

Având în vedere că după ce a respins ca nesusținut apelul făcut de Albert Bauer în contra acestei sentințe cu No. 915 din 1894 a tribunalului Ilfov, secția comercială, Curtea, prin deciziunea atacată prin opozițiunea de față a admis apelul făcut de Maria Al. Brăiloiu și Zoe D-r C. Rădulescu în contra menționatei sentințe pe care a reformat-o și a condamnat pe Albert Bauer:

1) Ca până la 1 Septembrie 1895, să reclădească cu speșele sale moara apelantelor și să le-o predea în condițiunile contractului și planului încheiate la 15 Februarie 1893 între părți. În cas contrariu va plăti apelantelor suma de 31.500 lei; 2) Să plătească apelantelor Brăiloiu și Rădulescu: a) lei 4000 (patru mii), cât a-cestea au cheltuit pentru refacerea zăgazului și restabilirea comunicațiunii între cele două părți ale moșiei lor Părlita; b) Lei 6000 pe fie care an, desbăgubire pentru venitul morei, cu începere de la 1 Septembrie anul 1893 și până la reclădirea completă a morei; c) Lei 3000 onorariul experților plătit de apelante; d) Lei 451 și 50 bani, jumătate din taxa și amenda plătită de apelante fiscului pentru timbrarea contractului cu data de 15 Februarie 1893, ce nu fusese scris pe hârtie purtând timbru legal;

Considerând relativ la constatarea faptelor și la stabilirea responsabilității lui Albert Bauer, pe temeiul cărora tribunalul și Curtea a admis de fondată acțiunea d-nelor Brăiloiu și Rădulescu ca fiind juste și întemeiate motivele din sentința apelată, Curtea și-le însușește în totul;

Considerând că creditorul are dreptul de a dobândi, împlinirea exactă a obligațiunii (art. 1073 c. civ.) și în cas când obligațiunea de a face n'ar fi îndeplinită, creditorul poate asemenea să fie autorizat a o aduce la îndeplinire cu cheltuelia debitorului (art. 1077 c. civ.);

Considerând că față cu aceste principii, și în vederea faptelor și a responsabilității lui Albert Bauer mai sus stabilite, d-nele Brăiloiu și Rădulescu sunt autorizate să ceară în primul rînd ca Albert Bauer, să îndeplinească obligațiunile ce și-a luat prin contractul din 13 Februarie 1893, și numai în cas când nu le-ar îndeplini să fie dînesele autorizate a le aduce la îndeplinire cu cheltuiala lui Albert Bauer;

Considerând că pentru efectuarea complectă a construcțiunii și lucrările pretinse de d-nele Brăiloiu și Rădulescu, și prevădute în contractul și planul intervenit între părți, Curtea apreciind, acordă lui Albert Bauer, termen pînă la 1 Septembrie 1896;

Avînd în vedere raportul experților și apreciind, Curtea fixează la 31.500 lei, sumă cu care s'ar putea îndeplini de d-nele Brăiloiu și Rădulescu, zisele construcțiuni și lucrări, și la care urmează să fie condamnat Albert Bauer a le-o plăti în casul când la 1 Septembrie 1896, nu le-ar preda moara și cele-l'alte lucrări, în condițiunile planului și contractului din 13 Februarie 1893;

Relativ la cel-l'alte capete de cereri ale d-nelor Al. Brăiloiu și D-r C. Rădulescu;

Avînd în vedere că tot din raportul experților numiți de tribunal se constată că zăgazul și șoseaua care unește cele două părți ale moșiei Părlita au fost rupte de apă din cauza defectuosității, lucrărilor lui Albert Bauer;

Avînd în vedere că Albert Bauer este ținut a repara acest prejudiciu (art. 998 cod. civ.);

Considerând că din actele prezentate se constată că d-nele Brăiloiu și Rădulescu au făcut cu cheltuiala lor reparațiunile zăgazului și șoselei, iar cu scrisoarea-devis a d-lui inginer C. Bunescu, numitele d-ne au probat că aceste lucrări au costat suma de 3225 lei; deci Albert Bauer urmează să fie condamnat să le plătească suma de 3225 lei, costul acestor lucrări;

Avînd în vedere că prin contract Albert Bauer luându-și obligațiunea să predea d-lor Brăiloiu și Rădulescu la 1 Septembrie 1893, moara și piua în stare de a funcționa, ceia-ce însă n'a făcut nici pînă astăzi, Albert Bauer, fiind în culpă în această privință, este ținut și cată să fie condamnat să desdauneze pe numitele d-ne, de pierderea venitului morei și piuei, calculat acest venit cu începere de la 1 Septembrie 1893 și pînă când moara și piua fiind reclădite vor fi în stare d'a funcționa și d'a produce venit;

Avînd în vedere că Albert Bauer, a invocat și nu s'a contestat de adversarele sale că, în 1893, fiind secetă mare, moara terminată chiar n'ar fi putut funcționa de cât pe la jumătatea lunii Ianuarie 1894, din cauza lipsei volumului de apă trebuincios; că ast-fel numai de la această epocă este ținut Albert Bauer să le despăgubească, pentru venitul de care au fost private;

Considerând că ținînd seamă de împrejurarea că d-nele Brăiloiu și Rădulescu avînd moșia Părlita arendată și arendașul avînd înființată moara cu abur pe moșie, era

discutabil dacă numitele d-ne ar fi avut dreptul să arendeze moara altei persoane de cât arendașului, ceea ce ar fi autorizat pe arendași ca pentru timpul duratei contractului de arendă, să ofere pentru moară un preț minimum, căci scrisoarea prezentată spre a justifica că arendașul ar fi oferit pentru moară o arendă anuală de 6000 lei, neavînd dată certă, nu poate fi oposable lui Albert Bauer și apreciind, Curtea, găsește că suma de opt mii lei este equivalentului ce ar fi produs moara pe timpul de la jumătatea lunii Ianuarie 1894 și pînă când va fi pusă în stare d'a funcționa, sumă la care urmează să fie condamnat Albert Bauer, către d-nele Brăiloiu și Rădulescu;

Considerând că conform art. 140 și 146 din procedura codului civil, Albert Bauer cată să fie condamnat, să plătească d-nelor Brăiloiu și Rădulescu, trei mii lei onorariul ce dînesele a plătit experților, după cum rezultă din chitanța acestora prezentată în instanță;

Asupra cererei reconvențională a lui Albert Bauer:

Avînd în vedere că nu se tăgăduiește de d-nele Brăiloiu și Rădulescu că mai datorează lui Albert Bauer din prețul mecanismului moarei și piuei încă suma de opt mii una sută șapte-zeci și șapte lei și 80 bani, pe care sumă numitele cată să fie condamnate a o plăti lui Albert Bauer;

Avînd în vedere că Albert Bauer, în lipsă de alte probe, a făcut interogator d-nelor Brăiloiu și Rădulescu și numitele n'au recunoscut să fi autorizat pe Albert Bauer să facă lucrări suplimentare în valoare de 3005 lei și 60 bani, deci capul de cerere al acțiunii reconvenționale privitor la plata lucrărilor suplimentarii, cată să fie respins ca neprobat;

Avînd în vedere că Albert Bauer făcînd cheltueli, cu ocaziunea desastrului, pentru salvarea mașinăriilor, după cum pretinde în valoare de 2349 lei și 25 bani, aceste cheltueli le-a făcut în interesul lui propriu, căci fiind stabilit că dînsul este ținut să reclădească moara și piua și să le predea doamnelor Brăiloiu și Rădulescu în stare de a funcționa, ori-ce pierdere sau deteriorare a mașinăriilor îl privesc, deci cheltuelile făcute cu salvarea lor, nu se pot pune în sarcina numitelor d-ne, acest cap de cerere dară trebuie respins ca nefondat;

Avînd în vedere că s'a probat de Albert Bauer că materialul lemnos dus de dînsul pentru lucrările de apărare la moară, material avînd o valoare de 1238 lei și 40 bani, i-a fost reținut și întrebuițat mare parte din el de d-nele Brăiloiu și Rădulescu la reparația zăgazului și șoselei, la plata costului căror lucrări a fost condamnat Bauer, urmează deci ca numitele d-ne să fie condamnate să plătească lui Albert Bauer prețul sus indicat al zisului material lemnos;

Avînd în vedere după cum se stabilește prin considerantele precedente, că d-nele Brăiloiu și Rădulescu fiind creditoare ale lui Albert Bauer cu suma liquidată și exigibilă de patru-spre-zece mii două sute douăzeci și cinci lei; iar Albert Bauer fiind creditor al numitelor d-ne

cu suma liquidată și exigibilă de nouă mii patru sute șase-spre-zece lei, aceste datorii se sting reciproc prin compensațiune până la concurența cotisațiilor lor respective (art. 1143 și 1144 c. c.) și deci Albert Bauer mai rămâne dator să plătească d-nelor Brăiloiu și Rădulescu numai suma de 4800 lei;

Având în vedere și dispozițiunile art. 144 din procedura codului civil;

Pentru aceste motive, Curtea, admite opozițiunea făcută de Albert Bauer în contra decis. acestei Curți No. 8 din 1895.

Condamnă pe Albert Bauer ca până la 1 Sept. 1896 să reclădească cu cheltueta sa moara dupe moșia Pârlița, proprietatea intimatelor Maria Al. Brăiloiu și Zoe C. Rădulescu și să le-o predea în condițiunile planului și contractului încheiat la 15 Februarie 1893 între părți, în cas contrar Albert Bauer să plătească intimatelor suma de 31,500 lei.

Condamnă pe Albert Bauer să plătească intimatelor Brăiloiu și Rădulescu suma de 4800 lei. Cheltuelile de de judecată se compensează.

(ss) G. N. Bagdat, A. Atanasovici și Al. Costescu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI FĂLCIU

Audiența de la 23 Ianuarie 1895

Președenția d-lui EM. CERNĂTESCU, Președinte

Șulem Löbel cu Ministerul de Finanțe.

Sentița civilă No. 23.

Timbru. — Taxă de înregistrare. — Vinzare de produse. — Pe ce timbru se face actele în asemenea vânzări. — Dacă sunt supuse la taxa de înregistrare.

Art. 18 al. 10 și art. 33 din legea timbrului. — Art. 483 și urm. 489 și urm. 517 și urm. și art. 522 din codul civil.

Contractele de vânzare și cumpărare de produse se fac pe chîrtie timbrată de un leu.

Asemenea vânzări nu sunt supuse la plata taxei de înregistrare.

Prin cuvîntul „produse”, legea timbrului înțelege toate fructele naturale ale pămîntului și animalelor, cum sunt cerealele, prășila animalelor, lăna, brânza, etc. 1).

S'a ascultat: d-l avocat Triandafil, care a asistat pe apelantul Șulem Löbel, în desvoltarea motivelor de apel, precum și d-l avocat public, din partea Ministeriului de Finanțe, în combateri;

Tribunalul deliberând,

Vezînd apelul făcut de Șulem Löbel contra procesului-verbal No. 460/94 al sub controlorului Th. Ștefănescu prin care e condamnat la 26 lei, 60 bani, taxa și 190

¹⁾ Interpretarea art. 18 al. 10 din legea timbrului de către tribunalul Fălciu, prin această sentița, a fost aprobată de către Curtea de Casație, prin decisiunea No. 139 din 5 Aprilie eurent, pe publicăm în acest număr.

În același sens Curtea de Casație, secția I, s'a pronunțat prin decisiunea 410/90 publicată în Buletinul pe 1890, pagina 1284. — Credem că aceasta este adevărata interpretare ce se poate da art. 18 al. 10 din legea timbrului, iar nu cea dată de tribunalul Iași, secția I, prin sentița No. 396, ce am publicat în numărul trecut al ziarului nostru. N. B.

lei amendă, pentru contravențiune la legea timbrului;

Vezînd motivele invocate de către avocatul apelantului și întimpinările făcute de către d-l avocat public, reprezentant al Ministerului de Finanțe;

Vezînd că contravențiunea ce se impută apelantului constă în faptul că dînsul, în ziua de 10 Februarie 1894, a încheiat, cu doi locuitori din Stănești, un contract de vânzare a unei cantități de lână, brânză și miei în cursul verei 1894, pe hîrtie timbru de un leu;

Că cea ce este a se decide de judecată este a se stabili ce se înțelege prin expresiunea «produse» din art. 18 al. 10 al legii timbrului, dacă cumpărarea efectuată de apelant la 10 Februarie 1894 a fost de produse sau de avere mobilă, și dacă contractul menționat bine a fost scris pe timbru de un leu, sau că ar fi trebuit scris pe hîrtie timbrată de 10 lei,—suma fiind de 1380 lei, deosebit de taxa de înregistrare;

Vezînd art. 18 al. 10 din legea timbrului a cărui cuprindere este: «Sunt supuse la plata timbrului fix de de un leu coala, următoarele acte: *Contractele de vânzare și cumpărare de produse*»;

Vezînd că legea timbrului nu explică ce se înțelege prin expresiunea «produse»; că pentru a i se da o interpretare legală trebuie să recurgem la dreptul civil;

Vezînd art. 483 și următorii, 489 și următorii, 517 și următorii, din codul civil, și cu deosebire art. 522 același cod, din cari se vede că legiuitorul prin expresiunea «produse» voește să înțeleagă mai tot aceia ce se înțelege prin «fructe»; că art. 522 c. c. fiind conceput astfel: «Fructele naturale sunt acele ce pămîntul produce de la sine; *producțiunea și prășila* (sporul animalelor) sunt asemenea fructe naturale, etc.», se vede până la evidență că nu este nici o deosebire legală între fructul său productul pămîntului său agricultura proprie zisă, și între fructul său productul vitelor; că ar putea fi discuțiune asupra înțelesului cuvintelor «product» și «produs», când ar fi vorba de distincțiunea între fructele naturale de care este vorba și între fructele sau produsele industriale (art. 522 în fine); că art. 18 al. 10 din legea timbrului nefăcînd nici o deosebire între diferitele specii de fructe naturale de cât în cea ce se referă la tăerea pădurilor, — în care privință a urmat pe legiuitorul civil (art. 529 și următorii c. c.)—, nu se poate da acestui articol o interpretare estensivă;

Vezînd că, în speță, Șulem Löbel a cumpărat de la Michalache Chirțoiu Bêtrănu și V. Chirțoiu fructul său productul oilor din cursul verei 1894; că nici s'a pus în dubiū că dînsii și-au vindut productul numai al oilor lor; că așa fiind, față cu principiile de drept expuse, urmează a se admite apelul și a se infirma procesul-verbal de contravențiune ca rău fiind calificat faptul vânzării de fructe sau produse animale ca vânzare de avere mobilă;

Pentru aceste motive, redactate de d-l Președinte Em. Cernătescu, tribunalul, admite apelul, etc.

(ss.) E. Cernătescu, I. N. Gavrilesco.